

**CONSTRUCCIÓ D'UNA TORRE DE
NIDIFICACIÓ A
SANT FRUITÓS
DE BAGES.**

Foto d'arxiu: torre de nidificació a l'alt Empordà.

Antecedents

Fa uns 100 anys, a la nostra comarca hi criava el gaig blau, la xixella, el xoriguer petit o la gralla. Aquets ocells es caracteritzen per nidificar en forats, ja sigui naturals o artificials.

Al Bages, la falta de forats i guarets, fa mancar la seva presència. Tenen una forta regressió a Catalunya (i al món) i seria bo fer un pont o corredor natural entre l'Empordà i terres de Lleida.

A dia d'avui, només la gralla (i aquest és el motiu de la meva idea) cria per primer cop des de fa moltíssims anys.

En el marc de l'acord de pressupostos participatius del 2021 es proposa la construcció d'una torre de nidificació amb l'objectiu de reintroduir colònies d'espècies estepàries al Bages.

Colònia de ratpenats utilitzant refugi artificial. Foto al Pont de Cabrianes.

Moltes espècies d'animals, ja sigui mamífers, ocells o invertebrats es podrien veure beneficiats amb una construcció com la torre de nidificació.

Gaig blau (*Coracias garrulus*). Un ocell estival que ompliria de colors les nostres terres. En pas per la comarca.

Xixella (*Columba oenas*). Un colom estepari present a la comarca.

Gralla (*Corvus monedula*). Còrvid resident que ha tornat al Bages enguany. Necessita llocs aptes per poder nidificar en colònies.

Òliba (*Tyto alba*). Rapinyaire nocturn molt escàs al municipi.

Mussol comú (*Athene noctua*). Petit mussol comú al municipi.

Xoriguer petit (*Falco naumannii*). Petit falcó que abans criava a la seu de Manresa. De presència estival, rar ara mateix a la comarca.

Ha de ser apte per la nidificació d'espècies absents a la comarca com a residents. Però moltes altres espècies se'n poden beneficiar.

- Gralla (*Corvus monedula*)
- Gaig blau (*Coracias garrulus*)
- Xoriguer petit (*Falco naumannii*)
- Óliba (*Tyto alba*)
- Xot (*Otus scops*)
- Mussol comú (*Athene noctua*)
- Xixella (*Columba oenas*)

Totes les espècies es caracteritzen per nidificar en forats, ja sigui naturals o artificials, i per tant, la falta de cavitats té un impacte determinant en les seves poblacions. Aquesta és una de les possibles raons que dificulten la seva recuperació al Pla de Bages.

Per aquest motiu proposo cobrir aquesta mancança amb la construcció d'una torre que proporcioni llocs de nidificació adequats per la reintroducció d'aquestes espècies a la comarca.

Possibles accions a la torre. Hacking i reintroducció.

Tot i que individus salvatges d'aquestes espècies podrien instal·lar-se a la torre de nidificació pel seu compte també es poden realitzar accions destinades a la seva reintroducció.

Per tal de promoure l'establiment de noves colònies, el Departament de Territori i Sostenibilitat hi podria alliberar polls criats en captivitat. És el que es coneix com a hacking, una tècnica emprada en reintroduccions d'espècies, introduccions o, simplement, alliberaments d'animals que provenen de cria en captivitat o recuperacions en centres de recuperació.

La tècnica consisteix en no alliberar-los directament sense més a la natura, sinó que se'ls posa en un hàbitat adient dins un niu artificial on se'ls alimenta una temporada, primer totalment i després només com a ajut o reforç. Gradualment, els animals van depenent cada cop menys de l'alimentació artificial i més de la que aconseguixen ells mateixos a la natura. Amb el temps, els exemplars es tornen totalment independents i, quasi sempre, acaben reproduint-se al mateix niu on han estat alliberats. S'ha demostrat que alliberar ocells amb aquesta tècnica és molt més eficaç que fer-ho sense cap tutela posterior.

Foto d'arxiu: Hacking a l'Empordà.

Localització de la torre.

En un terreny municipal situat a la vora de nuclis residencials o industrials i en front d'espais naturals, amb qualificació de sistema d'equipaments públics o sistema d'espais lliures.

Planificació

Com en el cas de les torres de Lleida o l'Empordà es podria tractar d'una obra basada en l'arquitectura ecològica, construïda amb tècniques de bio construcció i integrada en el paisatge que l'envolta.

A partir de l'experiència exitosa d'aquestes torres es proposa:

1. Utilització d'arquitectura ecològica: bio construcció i integració paisatgística.
2. Construcció més bàsica amb maons però igualment funcional.

Construcció

Opció 1:

La torre tindria una planta circular o quadrada. La tècnica constructiva escollida en aquest cas podria ser l'adoba o terra crua per donar pes a l'obra ja que és un material orgànic.

La construcció amb adoba implica que prèviament a la construcció de la torre s'han de fabricar i assecat els panots de fang i palla. Per tal de protegir la torre de l'aigua, es pot construir una base amb pedra per aïllar-la de la humitat del sòl i es pot construir una teulada amb un gran voladís per evitar que es mulli en cas de pluja intensa.

L'edificació constaria d'una planta baixa amb una escala de fusta per accedir a la primera planta, on hi hauria les caixes niu a disposició de les diferents espècies. Les caixes de fusta poden tenir unes dimensions més grans de l'habitual per tal d'adaptar-hi càmeres de seguiment.

La planta baixa compta amb una finestra amb un vidre espia per poder ser utilitzada com a aguait per a la observació de la fauna.

Opció 2:

Construcció en forma de torre rectangular de 3x4x5,5 m d'alçada i dues plantes. Està construïda amb obra de bloc de morter de ciment sobre fonament amb sabata correguda sota paret de càrrega, amb sostre intermedi i coberta de bigues de formigó prefabricat i acabat de teula ceràmica i arrebossat a les parets.

A la part superior de la torre, hi ha 36 orificis de 10 x 10 cm. i sota cada forat, per la part exterior, hi ha una peça de panot llis per facilitar l'entrada i sortida dels ocells del niu.

Foto d'arxiu: torre simple de nidificació a Rabòs.

Benefici pel municipi

Crec que podria ser de gran interès per fer turisme ornitològic en un racó poc freqüentat. A més, queda a prop de l'aiguamoll de la Bòbila (Santpedor), la bassa de la corbatera o l'aiguamoll de la sala (Sallent).

Foto d'arxiu: La sèquia al pas per Sallent.

Pressupost

Com a mesura addicional i, independentment del que pugui establir aquest estudi de disponibilitat, s'estima la construcció d'una nova torre, amb un cost de 21.000€, que és el cost més elevat que he trobat a la web.

Gaig blau (*Coracias garrulus*)

Text i fotos de Sergi Fernández Soto, un servidor.